

Justiitsministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Teie 11.09.2020 nr 8-1/5458

Meie 12.10.2020 nr 4/234

Arvamuse esitamine haldustrahvimenetluse seaduse eelnõu kohta

Lugupeetud Raivo Aeg

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja **Eesti Töandjate Keskkliit** tänavad Justiitsministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust haldustrahvimenetluse seaduse eelnõu (edaspidi Eelnõu) kohta, millega kavandatakse Eesti õiguskorda uus haldussanktsiooni liik Euroopa Liidu õiguses ettenähtud rahaliste karistuste ülevõtmiseks – haldustrahv.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Eesti Töandjate Keskkliit esitavad järgnevalt oma seisukohad Eelnõu kohta, millega palume Eelnõu edasisel menetlemisel arvestada.

1. Üldise märkusena toome välja, et Eelnõu läbiv probleem on üldsõnalisus ning menetleja suur kaalutusõigus nii menetluse algatamisel kui trahvi määramisel.

2. Haldustrahvi määratlus vajab ülevaatamist ja täpsustamist

Meie hinnangul vajab Eelnõu § 2 tervikuna ülevaatamist. Tegemist on väga olulise sättega, milles peaks olema võimalikult täpselt ja selgelt sõnastatud haldustrahvi eesmärk ja arusaadavalt määratletud, milliste rikkumiste eest haldustrahve määratakse. Sanktsiooni olemus peab olema subjektile arusaadav ning selge peab olema ka see, millistel juhtudel haldustrahvimenetlus kohaldub. Hetkel on paragrahvi sõnastus aga liiga üldine ning võimaldab laia tõlgendamist.

Näiteks, vaatamata sellele, et üldjoontes on juba teada, milliste valdkondade (ja millistest EL õigusaktidest tulenevate) õigusrikkumiste eest trahve määrama hakatakse, on haldustrahvi sisu ja kehtestamise põhimõtted määratletud siiski väga laialivalguvalt. Eelnõu § 2 lg 2 järgi võib haldustrahvi kehtestada seadusega muu hulgas õigusrikkumise eest, mille puhul näeb Euroopa Liidu õigus ette rahalise karistuse, mille minimaalne ülemmäär ületab Eesti õiguses ettenähtud väärteotrahvi ülemmäära või mille arvutamise alustest tulenevalt võib trahvisumma Eesti õiguses ettenähtud väärteotrahvi ülemmäära ületada, või sama valdkonna muu õigusrikkumise eest, mis on olemuslikult sarnane

eelnimetatud õigusrikkumisega. Meie hinnangul on küsitav haldustrahvimenetluse algatamise sidumine Euroopa Liidu õigusest tulenevate trahvide ülemmääraga. Lisaks tekitab küsimusi ka mõiste „olemuslikult sarnane õigusrikkumine“ sisu. Seadus peaks olema selle adressaadile üheselt selge. Eelnõu järgi see aga nii ei ole.

Lisaks, tekib Eelnõu § 2 lõike 3 valguses küsimus, kas Eelnõu arvestab ka Euroopa Liidu otsekohalduvate määrustega või on haldustrahvi määramine seotud vaid nende õigusaktidega, mis tuleb Eesti õigusesse eraldi üle võtta.

3. Menetlemine teise riigi haldusorgani poolt

Täiendavat selgitamist vajab ka Eelnõu § 5 lg 3, mis ütleb, et Euroopa Liidu määruse või asjaomase seaduse alusel võib Eesti Vabariigi territooriumil Eesti menetleja järelevalve all haldustrahvi menetleda teise riigi pädev haldusorgan käesoleva seaduse kohaselt. Eelnõust ega seletuskirjast ei selgu, mida tähendab, et teise riigi organ hakkab menetlema „Eesti järelevalveasutuse järelevalve all“ ning kuidas see protsess toimuma hakkab. Eelnõu vajab selles osas täpsustamist.

4. Tõendeid puudutavad sätted vajavad täpsustamist

4.1. Eelnõu § 8 lõiked 1 ja 2 on mõneti vastuolulised. Lõige 1 sõnastus näeb ette, et tõendiks on igasugune teave, mille alusel teeb menetleja kindlaks asja õigeks lahendamiseks olulised, sealhulgas süüstavad ja õigustavad asjaolud, või nende puudumise. Samas on lõikes 2 välja toodud, et tõendiks võib olla konkreetselt menetlusosalise seletus, dokumentaalne tõend, asitõend, paikvaatlus, tunnistaja ütlus ning eksperdi arvamus. Eelnõud või seletuskirja tuleks täpsustada selliselt, et oleks selge, kumb lõigetest siis õige on.

4.2. Samuti vajab meie hinnangul täpsustamist ka Eelnõu § 10 lg 1, mis sätestab, et kui tõend haldustrahvi määramise aluseks oleva õigusrikkumise kohta on saadud muu menetluse käigus, võib see olla haldustrahvimenetluses iseseisvaks tõendiks juhul, kui selle kasutamisega ei rikuta menetlusaluse isiku õigusi. Kuigi Eelnõu seletuskirjas (lk 39) on välja toodud, et sellistest rikkumistest ei ole võimalik anda ammendavat loetelu, võiks meie hinnangul siiski piiritleda, kes otsustab selle üle, kas tõendi kasutamine rikub menetlusaluse isiku õigusi või mitte ning kuidas ja mis kriteeriumitest lähtuvalt see otsustamine toimub.

5. Selgituste ja vastuväidete esitamiseks võiks olla pikem tähtaeg

Eelnõu § 15 lg 2 sätestab, et enne trahvimääramist antakse menetlusalusele isikule selgituste ja vastuväidete esitamiseks piisav aeg, mis ei või olla lühem kui 15 päeva. Kaubandus- ja tööstuskoja liikmetelt saadud tagasisidest nähtub, et 15 päeva võib menetlusaluse isiku jaoks olla liiga lühike aeg tõendite kokku kogumiseks ja

koondamiseks ning vastuse koostamiseks. Sellest lähtuvalt teeme ettepaneku sätestada selgituste ja vastuväidete esitamiseks pikem tähtaeg, näiteks 30 päeva.

6. Selguse mõttes võiks kaaluda ka mõnede viidatud sätete eraldi lahtikirjutamist. Näiteks on Eelnõu § 6 lõikes 7 pikk loetelu kohalduvatest sätetest. Samas arvestades sellega, et haldustrahviinstitutsioon on Eesti õigusruumis uus ja selle rakendamise praktika hakkab alles kujunema, võiks kaaluda, kas õigusselguse mõttes oleks parem mingid sätted viitamise asemel Eelnõus lahti kirjutada.

Kokkuvõtteks on meie hinnangul haldustrahvimenetluse seaduse eelnõus mitmeid küsitavusi ja ebaselgeid sätteid, mis võivad praktikas seaduse rakendamise keeruliseks muuta ning selle pinnalt segadusi ja vaidlusi tekitada. Osad olulised sätted on liiga üldsõnalised ja ei võimalda seaduse adreessatidel neid selgelt ja üheselt mõista. Seetõttu vajab Eelnõu täiendavat mõistete täpsustamist ja selgitamist.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Peadirektor

/allkirjastatud digitaalselt/

Arto Aas

Tegevjuht

Koostanud:

Kristina Jerjomina kristina.jerjomina@koda.ee, 604 0071 ja Piia Zimmermann
piia@employers.ee, 699 9306

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

TÖÖANDJAD